

befolkning. Et par ganske korte kapitler omtaler udenrigshandel og samspejlet med den rumlige fordeling af handelscentre – konflikten mellem den hierarkiske opbygning af baglandets byer og kystmetropolen Abidjan. Størsteparten af bogen optages af landbruget, men også her formår serien at forny sig: ganske vist er der en solid traditionel beskrivelse af landbruget i skov- og savanneområderne, men dynamikken i problemstillingen berøres ved omtale af "Ökologische Risikofaktoren der Agrarentwicklung" og "Probleme und Entwicklungstendenzen der Landwirtschaft". Kortmaterialet bagest er vanskeligt at opdrive andetsteds.

Peter Strømgaard

Determinants of tropical savannas: presentations made by savanna researchers at a workshop in Harare, Zimbabwe, December 1985. Ed. by Brian H. Walker. (IUBS monograph series, No. 3.) IRL Press, Oxford 1987. IX, 156 s., ill. 23 cm. GBP 15.-.

Selv om denne bog fremstår som en lidt obskur workshop-præsentation er den en glimrende lille, kompetent gennemgang af de vigtigste økologiske begreber i forbindelse med savanne-problematikken. Efterhånden som man indser, at der også er en sådan, efter at regnskovens problemer er endevendt, vil bøger som denne opfylde det krav til koncis, faglig velfunderet information, som ofte følger i kølvandet på mere populære fremstillinger. I seks kapitler beskrives savannens struktur, vands rolle i forbindelse med vegetationsdækket, næringsstofcirkulation, græsædernes rolle i næringsstofcirkulationen, de økologiske effekter af afbrænding samt dynamikken i savannen: svar på stress og forstyrrelse. Det er dog en meget biologisk orienteret gennemgang – menneskets rolle er kun perifer berørt.

Peter Strømgaard

A geography of the third world. J. P. Dickenson et al.

Methuen, London 1985. XVIII, 283 s., ill. fig. kort, 23 cm. GBP 6.95.

Denne bog imødekommer et ønske for de ikke så få, der gerne vil have en kompetent, samlet u-landsgeografi. En stor opgave, men forsøget er her gjort af Department of Geography, University of Liverpool. Selve emneopdelingen er traditionel: historisk perspektiv, befolkning, traditionelle landbrugssystemer, rural development, minedrift, urbanisering, "internal interaction",

"development planning" og "external relationships". At man vil dække så meget medfører naturligt, at behandlingen ikke bliver den allerdybeste: eksempelvis illustreres kapitlet om traditionelt landbrug med de kendte, ikke særligt relevante verdenskort over vigtigste afgrøder fordelt på kontinenter, ligesom tabellerne er de lige så kendte FAO index-tal over produktion, også på kontinenter. Og det er ligesom ikke nok at belyse det traditionelle landbrugs kvaliteter og problemer med et enkelt afgrødekarteringskort, visende sammenplantningsprincippet. Man kan sige, at bogens styrke er kort at indføre læseren i de områder, man ikke kender noget til, således at man ender med en rimelig indføring i hele problemområdet: ulandsgeografi.

Peter Strømgaard

J. N. R. Jeffers: Practitioner's handbook on the modelling of dynamic change in ecosystems. (SCOPE, 34.)

Wiley, Chichester 1988. XIII, 181 s., fig. 24 cm. GBP 28.50.

Denne bog er resultatet af en workshop arrangeret af bl.a. UNESCO og "Man and Biosphere (MAB) programmet. Temaet er dynamiske ændringer i økologiske systemer, specielt med henblik på "moderne" økologiske begreber og deres anvendelighed. Flere af MAB's publikationer glimrer netop ikke ved deres anvendelighed, men ved det forholdsvis høje abstraktionsniveau – denne bog er ingen undtagelse. Indledningsvis beskrives systemanalysens komponenter, meget skematisk og let forståeligt. Senere omtales dynamiske modeller og submodeller, væsentligst med rov-/byttedyr som eksempel, afsluttende med en gennemgang af Markov-kæder og multivariabel analyse. I disse dele lever bogen op til sin titel, og fremstår som en teoretisk, økologisk modelhåndbog.

Peter Strømgaard

Sven Illeris: Byer og service.

AKFs Forlag, København 1988. 96 s. ill. 22 cm. DKR 125,-.

Bogen udgør, tilsammen med 11 andre arbejder skrevet i perioden 1960-1987, forfatterens doktordisputats. Formålet med bogen er således at sammenfatte – og uddrage essensen af – 28 års teoretisk og empirisk forskning i de komplicerede relationer mellem på den ene side serviceaktiviteternes udvikling og lokalisering og på den anden side bysystemets udvikling.

Hvor man i tidligere undersøgelser af serviceerhvervenes lokaliseringsmønstre relativt ubesværet kunne opretholde central place teoriens grundlæggende antagelse om minimeringen af afstanden mellem serviceudbydere og serviceefterspørgere, er dette efterhånden blevet vanskeligere. I løbet af 70'erne og 80'erne er det blevet stadig tydeligere, at udviklingen i visse typer af service ikke nødvendigvis er begrænset til et lokalt kundegrundlag – og at disse serviceaktiviteter derfor kan komme til at spille en aktiv rolle i områdets økonomiske udvikling. Det gælder f.eks. diverse former for informations-tjenester samt erhvervs-servicevirksomheder. Det er forfatterens opfattelse, at kvalificerede, ikke-standardiserede tjenester fortsat vil kræve en vis form for samlokalisering; men omvendt er det afgørende for de mellemstore og små byer at få del i de ekspansive og vækstgenererende serviceaktiviteter.

Eftersom bogen har karakter af en sammenfatning, har forfatteren naturligt nok måttet udelade mange detailspørgsmål og -diskussioner i denne sammenhæng. Med bogen i hånden har man imidlertid en udmærket indgang til ikke blot Sven Illeris' forskningsindsats, men også fagfeltets nyere udviklingshistorie. Interesserede læsere vil have stor nytte af at stifte bekendtskab med de bagvedliggende undersøgelser. Ikke mindst forfatterens forrige bog fra 1987: "Service og lokal erhvervsudvikling" er uomgængelig for den, som ønsker at studere serviceaktiviteternes aktuelle betydning for byerne og bysystemet (jfr. anmeldelsen i Geografisk Tidsskrift, 88. bind, København 1988).

John Jørgensen

Simon Duncan & Mark Goodwin: The local state and uneven development: behind the local government crisis.

Polity Press, Cambridge 1988. XVIII, 297 s., 23 cm. Hardback: GBP 27.50. Paperback: GBP 8.95.

Bogen er et resultat af et projekt vedr. bypolitik mellem kommuner og stat. Bogens første del er en diskussion af forholdet mellem bypolitik og lokale forhold, den geografiske dimensions betydning for lokalområdets udvikling og de økonomiske og sociale forskelle, der derved opstår. Anden del (kapitel 3-7) beskæftiger sig med britiske forhold, navnlig den førte bypolitik i og omkring Greater London Council (GLC). Det endte som bekendt med rådets nedlæggelse i 1986. Et glimrende debatop-

læg og en god indgang til historien, men en alt for summarisk teoretisk introduktion.

Hans Thor Andersen

T. H. Elkins with B. Hofmeister: Berlin: The spatial structure of a divided city. Methuen, London 1988. XVI, 274 s., ill. fig. 25 cm. GBP 40.-.

Bogen indeholder ni kapitler om Berlins byplanmæssige historie og udvikling fra handelsplads til kejserby, dens tvedeling og de nyeste træk: Befolkning, beskæftigelse, økonomi, boligforhold, segregation, transport og naturligvis de særlige politiske forhold omkring Vestberlin.

Bogen henvender sig til et bredt publikum; den kan læses med stort udbytte af såvel fagfolk som interesserede lægfolk. Den er tilmed skrevet letlæseligt og er udstyret med talrige figurer, kort, fotos og tabeller. Den er bestemt pengene værd.

Hans Thor Andersen

Benno Werlen: Gesellschaft, Handlung und Raum: Grundlagen handlungstheoretischer Sozialgeographie. (Erdkundliches Wissen H. 89.)

Steiner, Stuttgart 1987. Xm 315 s., ill. 25 cm. DEM 56.-.

Der er tale om en tung og grundig analyse af socialgeografien som handlingsanvisende videnskab. Dette er gjort gennem fire store kapitler: I kapitel 2 gennemgås Poppers kritiske rationalisme, handlingens erkendelseslogiske problem og verdens ontologiske differentiering. Dette bruges til at karakterisere fænomenologiens handlingsperspektiv. I kapitel 3 diskuteres det videnskabelige grundlag for en erkendelsesteoretisk socialgeografi. I kapitel 4 søges den geografiske dimension inddraget i analysen (afhandlingens største kapitel) af rumbegrebet for henholdsvis den fysiske, den sociale og den mentale verden i et kritisk-rationelt og fænomenologisk perspektiv. Herefter anskues rummets sociale betydning i relation til materielle objekter på baggrund af en række klassiske arbejder, bl.a. Durkheim. I kapitel 5 sættes den tyske faglige tradition i relation til den teoretiske ramme.

Afhandlingens hovedbudskab er at socialgeografien må bevæge sig fra behaviorisme til aktionsteori, samt at rummets reifikation i dag er en alvorlig barriere for socialgeografien. Dens primære anvendelse er forskningsbrug.

Hans Thor Andersen

British social trends since 1900: a guide to

the changing social structure of Britain. Ed. by A. H. Halsey.

Macmillan, London 1988. XXVIII, 650 s., ill. 24 cm. GBP 16.95.

Med 15 kapitler med emner som befolkning, beskæftigelse, økonomi, uddannelse, valg, kriminalitet, migration og religion kommer 'British social trends since 1900' godt rundt. Der tegnes et billede i et firsårigt perspektiv – et stort plus. Bogen er fyldt med tabeller og figurer, der illustrerer de gennemgribende ændringer af det britiske samfund. Det regionale aspekt er kun i mindre grad belyst, her må læseren op- søge de almindelige statistiske publikationer.

Bogen er anvendelig for både den, der har behov for nogle hurtige opslag, og den, der vil ridse hovedlinierne i udviklingen op. Bogen kan bedst karakteriseres som en kommenteret 80-års statistik; som sådan lever den op til forventningerne.

Hans Thor Andersen

Handbook of regional and urban economics. (Handbooks in economics, 7.) Vol 1: Regional economics. Ed. by Peter Nijkamp. Vol 2: Urban economics. Ed. by Edwin S. Mills.

North-Holland, Amsterdam 1986-87. XXII, XVIII, 1322 s. (i 2 bd.). 25 cm. NLG 400.-.

Serien 'Handbooks in Economics', der pt rummer 7 værker og har fem undervejs, er grundige arbejder baseret på matematisk-mikroøkonomisk teori og metode. Det gælder også ovenstående værk.

Værket består af to bind; 'Regional Economics' og 'Urban Economics'. Lokaliseringanalyse er et centralt emne, derfor anvendes i alt 11 kapitler på dette emne. I bind 1 efterfølges lokaliseringanalysen af to temaer: Regional økonomi, samt regional udvikling og metode. I bind 2 arbejdes med 'urban markets' og 'urban government'.

Metodikken, teorien og problemstillingen er fælles for de mange forfattere, der har skrevet de i alt 33 kapitler. Men problemstillinger, der ligger udover matematisk modelbygning, computer-simulering og mikroøkonomisk tankegang er omhyggeligt siet fra. Derved mistes unægtelig megen forståelse af verden.

Det er ikke en håndbog i den forstand, at man 'kan slå noget op'; snarere en status over fremskridtet i Regional Science. Som sådan er den repræsentativ, men den har også 1300 sider at brede sig over.

Hans Thor Andersen

The development of high technology industries: an international survey. Ed. by Michael J. Breheny and Ronald McQuaid.

Routledge, London 1988. 363 s., fig. 22 cm. GBP 35.-.

High-Tech er et af tidens nøgleord, når regional udvikling, beskæftigelsesproblemer og industripolitik skal beskrives. Selv EF's frie marked har noget med dette at gøre. De rige samfund frygter, at deres velstand undergraves af den nye teknologi, de fattige at de for evigt bliver henvist til taberrollen i den internationale arbejdsdeling.

Det er derfor en aktuel debat, de 10 kapitler beskæftiger sig med, men også en bred problemkreds: Fra international arbejdsdeling, teknologi-bølger, lokalisering af high-tech erhverv i nogle nøglelande til vækst og intern firmaorganisation i store amerikanske virksomheder.

Flere bidrag understreger den statslige sektors indflydelse for vækst og lokalisering af high-tech / informationsteknologi og deres følger i form af hastigt voksende forsknings- og udviklingsomkostninger. Dette tema diskuteres bl.a. i relation til Esprit-programmet, det europæiske forsøg på at hævde sig blandt de ledende virksomheder i verden. Endelig er der grund til at fremhæve et interessant japansk bidrag om high-tech-udviklingen: Den ledes og planlægges i Japan gennem staten både mht. de sektorer og regioner, der skal prioriteres.

En god bog mht. temavalg og aktualitet, velegnet til 2. dels studerende med interesse for regional udvikling og teknologi.

Hans Thor Andersen

Small and medium size enterprises and regional development. Ed. by Maria Giaoutzi, Peter Nijkamp and David J. Storey.

Routledge, London 1988. XVII, 314 s., fig. 22 cm. GBP 45.-.

Bogen er et resultat af en konference i efteråret 1986 om mindre virksomheder og deres rolle i den regionale udvikling. De 15 kapitler er håndplukkede bidrag fra konferencen. De kommer derfor vidt omkring geografisk og temamæssigt. De første 7 kapitler går overordnet til værks og søger efter generelle tendenser og forklaringer på innovation, virksomhedsstartere og små virksomheders rolle i lokaløkonomien. Er nye og små virksomheder i nye brancher mere konkurrencedygtige og innovative end de gamle, store monopolvirksomheder? Og hvad betyder det for den regio-